

Newsletter n° 1

projekt LAKS

Projekt LAKS

LAKS „Lokalna odpowiedzialność za realizację celów Protokołu z Kioto” (tytuł w języku angielskim: Local accountability for Kyoto goals) to unijny projekt mający na celu ukazanie potencjału władz lokalnych w kontekście wdrażania polityki klimatycznej. Miasta dzięki wielopłaszczyznowej aktywności mogą przyczynić się do osiągnięcia celów ustalonych w Protokole z Kioto oraz w Pakiecie energetyczno-klimatycznym przyjętym przez Parlament Europejski i Radę Europejską (23.04.2009) w postaci podstawowych dyrektyw i decyzji. Miasta odgrywają istotną rolę w realizacji pakietu energetyczno-klimatycznego zgodnie z konkluzjami Rady Europejskiej „3X20+10” zawierającymi cele do 2020 roku:

- zredukowania emisji gazów cieplarnianych o 20%,
- zmniejszenia zużycia energii o 20% poprzez zwiększenie efektywności energetycznej,
- zapewnienia 20% udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii,
- zapewnienia 10% udziału biopaliw.

Partnerzy projektu

Projekt jest wynikiem partnerstwa między czterema europejskimi miastami: Reggio Emilia, Padwą (Włochy), Gironą (Hiszpania) i Bydgoszczą (Polska) oraz ARPA, Agencją Ochrony Środowiska regionu Emilia Romagna we Włoszech. Większość z tych miast jest wysoce zaangażowana w realizację polityki na rzecz zrównoważonego rozwoju już od dawna, a LAKS jest tylko jedną z wielu inicjatyw w celu opracowania konkretnych działań zmierzających do ograniczenia emisji CO₂. Więcej informacji o partnerach projektu LAKS znajduje się na stronie projektu: <http://www.municipio.re.it/retcevica/urp/pes.nsf/web/Lks?Opendocument>

LAKS: Narzędzie dla Porozumienia Burmistrzów

Porozumienie między Burmistrzami jest pierwszą europejską inicjatywą w celu bezpośredniego włączenia miast do działań na rzecz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych o 20% do roku 2020. Do tej pory sygnatariuszami dokumentu zostało ponad 1700 miast europejskich, w tym także partnerzy projektu LAKS: Reggio Emilia, Padwa i Girona (<http://www.eumayors.eu/>).

Instrumenty opracowane w ramach projektu LAKS pomagają Miastom sprecyzować w sposób jednolity programy realizacyjne, jak też korzystać z wymiany doświadczeń w celu osiągnięcia celów określonych w ramach wspomnianego porozumienia, tj.:

- prowadzić inwentaryzację emisji gazów cieplarnianych
- opracować i wdrażać plany działań celem redukcji emisji gazów cieplarnianych (GHG).

Projekt LAKS oferuje szereg narzędzi analogicznych do tych wykorzystywanych w celu realizacji planów działań na rzecz zrównoważonej energii (ang. Sustainable Energy Action Plan). Narzędzia wypracowane w projekcie mają pomóc Miastom nie tylko w osiągnięciu celów zdefiniowanych w Porozumieniu Burmistrzów, ale także w podejmowaniu decyzji w procesach związanych z kreowaniem odpowiedzialności za zmiany klimatu.

Po przyjęciu Planu Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu zostanie opracowany tzw. „Bilans klimatyczny”, który będzie narzędziem do monitorowania rezultatów uzyskanych przy wdrażaniu działań przewidzianych w Planie mających na celu obniżenie emisji GHG.

Pierwsze rezultaty. Narzędzie do inwentaryzacji emisji gazów cieplarnianych (GHG)

Inwentaryzacja emisji GHG jest pierwszym z trzech etapów w tworzeniu **Systemu Odpowiedzialności za Zmiany Klimatu w ramach projektu LAKS**. Cały proces rozpoczął się od międzynarodowego przeglądu narzędzi i metod wykorzystywanych na świecie w celu inwentaryzacji emisji, który został przeprowadzony przez agencję ARPA Emilia-Romagna.

[http://www.municipio.re.it/sottositi/Laks.nsf/PESIdDoc/B2AED16C144734B2C12575F4002E1A1B/\\$file/report_arpa_international_review.pdf](http://www.municipio.re.it/sottositi/Laks.nsf/PESIdDoc/B2AED16C144734B2C12575F4002E1A1B/$file/report_arpa_international_review.pdf)

W rezultacie wybrano dwa opracowania autorstwa **ICLEI (Local Governments for Sustainability)** jako najbardziej odpowiednie ze względu na przejrzystą i efektywną konstrukcję kładącą nacisk na zagadnienia ochrony klimatu oraz zrównoważonego rozwoju przy uwzględnieniu możliwości władz lokalnych. Wybrane dokumenty to: międzynarodowy protokół dot. analizy emisji gazów cieplarnianych dla samorządów lokalnych („ICLEI International Local Government GHG Emissions Analysis Protocol” <http://www.iclei.org/index.php?id=ghgprotocol>) oraz 5-stopniowa metodologia działań opracowana dla miast w celu ochrony klimatu (“ICLEI Cities for Climate Protection (CCP) 5-milestone methodology” www.iclei.org/ccp). Oba opracowania wskazują jasne wytyczne celem określenia ram dla lokalnych działań na rzecz ochrony klimatu i zrównoważonego rozwoju. Gwoli zapewnienia niedrogiego i łatwego w obsłudze wsparcia dla samorządów, opracowano narzędzie do inwentaryzacji emisji GHG i określenia śladu węglowego, który przedstawia średnią emisję gazów cieplarnianych wywołanych przez mieszkańca. Po wnikliwej analizie indywidualnych sytuacji w miastach, narzędzie dostosowano do potrzeb miast. Narzędzie to jest prostym arkuszem kalkulacyjnym, który wspiera pracowników samorządowych w procesie inwentaryzacji emisji. Opiera się on na formułach, które przetwarzają dane dot. zużycia energii i wytworzonych odpadów na ilość emisji gazów cieplarnianych za pomocą przyjętych wskaźników emisji. Wyniki są podawane w tonach (Mg) ekwiwalentu dwutlenku węgla (CO_{2e}) lub "MgCO_{2e}". Inwentaryzacja podzielona została na dwie główne części: emisje związane z aktywnością samorządu lokalnego oraz emisje związane z aktywnością społeczeństwa. Obie części podzielono na sektory emisji odpowiadające działaniom władz lokalnych i społeczeństwa. Inwentaryzacja wyznacza także emisję bazową, w stosunku, do której będzie odniesiony cel redukcji emisji.

Na podstawie wyników inwentaryzacji powstał raport, który podsumowuje wielkości emisji gazów cieplarnianych emitowanych przez dane miasto partnerskie. Raport i sama inwentaryzacja stanowią podstawę do opracowania strategii redukcji emisji gazów cieplarnianych. Działania, jakie władze Miasta powinny podjąć w celu ograniczenia wielkości emisji to przede wszystkim jasny plan dla jednostek miejskich obejmujący działania twarde – inwestycyjne, jak i miękkie - np. edukacyjne. W obszarze aktywności społeczeństwa konieczne jest prowadzenie działań strategicznych – na przykład w zakresie polityki transportowej Miasta oraz szeroko zakrojone kampanie edukacyjno – informacyjne. W ograniczonym prawnie zakresie konieczne jest także utworzenie narzędzi wsparcia mieszkańców w temacie termomodernizacji i promocji odnawialnych źródeł energii. Działania należy koncentrować tam, gdzie jest duży potencjał redukcji. Po prostu tam, gdzie przyniosą zyski finansowe. Podejmowane kroki powinny być efektywne zarówno pod względem ekologicznym, społecznym jak i ekonomicznym.

Raport o emisji w Bydgoszczy

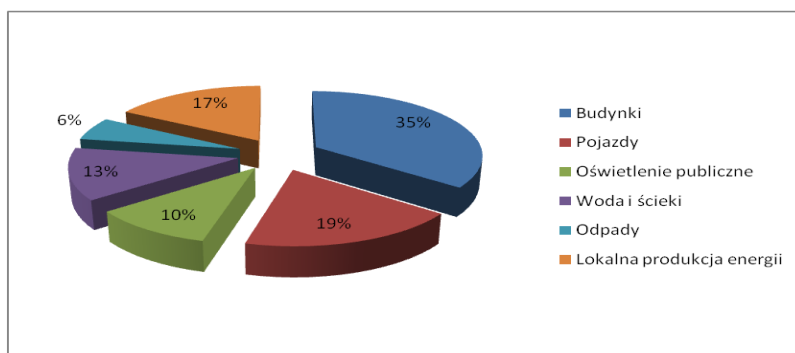
Inwentaryzacja emisji GHG w Bydgoszczy została zakończona, a kolejny etap projektu to opracowanie planu działań mających na celu ochronę klimatu i adaptację do skutków zmian klimatu oraz bilansu klimatycznego. Zadaniem bilansu klimatycznego będzie monitorowanie wyników uzyskanych z realizacji celów ujętych w planie działania. Ale po kolei.

Inwentaryzacja emisji w naszym mieście prowadzona była przez Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Bydgoszczy (przy współudziale wytypowanych wydziałów Urzędu, miejskich jednostek organizacyjnych oraz spółek z udziałem Miasta) oraz firmę ATMOTERM S.A. z Opola. Z przeprowadzonej inwentaryzacji dla Bydgoszczy wynika, że udział sektora samorządowego w całkowitej emisji z obszaru Bydgoszczy jest niewielki (6,5%) i ma tendencję malejącą. Największym źródłem emisji na terenie Bydgoszczy jest przemysł (ponad 1/3 całkowitej emisji), a mieszkalnictwo plasuje się na drugim miejscu. Całkowita emisja gazów cieplarnianych z obszaru miasta wykazuje stałą tendencję wzrostową, zgodnie z ogólnokrajowym trendem emisji. W latach 2005-2009 emisja wzrosła o 425 161 ton CO₂e, co stanowi wzrost o 13,4% w stosunku do roku bazowego (2005). Zgodnie z trendami krajowymi wzrost emisji z obszaru Bydgoszczy wywołany jest przede wszystkim wzrostem zużycia energii elektrycznej oraz przez zwiększone emisje z sektora transportowego (większa ilość aut i zwiększona intensywność użytkowania pojazdów). Całkowita emisja z sektora aktywności społeczeństwa w roku 2005 wynosiła 2 968 624 tony CO₂e, natomiast w 2009 roku było to 3 368 302 ton CO₂e. W sektorze tym obserwuje się wyraźny trend wzrostowy emisji. Dominujące grupy źródeł emisji to: przemysł, mieszkalnictwo, transport i działalność usługowa. **To na razie pierwsze wyniki. Przed nami obliczenia długofalowych oszczędności finansowych w wyniku podjętych działań redukujących emisję. W listopadzie br. plan ochrony klimatu i adaptacji do jego zmian zostanie rozpatrzony na sesji Rady Miasta.**

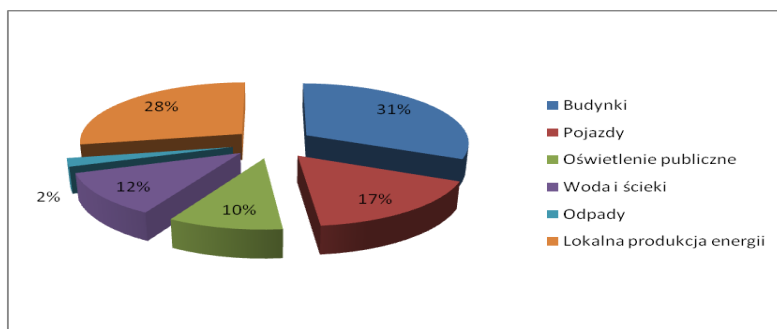
Wszystkie dokumenty projektowe są dostępne na stronie internetowej projektu: <http://www.municipio.re.it/retecivica/urp/pes.nsf/web/Lks?Opendocument>.

Poniżej porównawcze wykresy emisji dla sektorów: społeczeństwa oraz samorządu z lat 2005 i 2009.

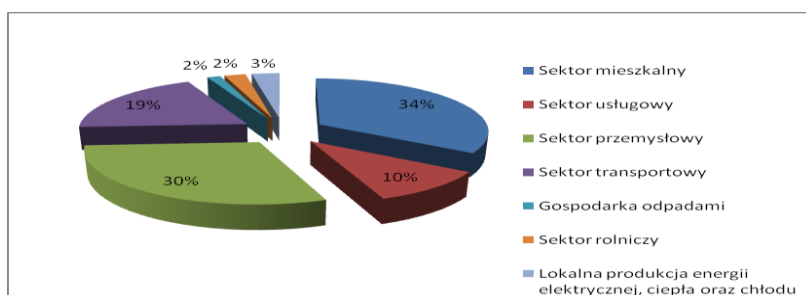
Rys. 1 Całkowita ilość emisji zw. z aktywnością samorządu w podziale na sektory działalności, rok 2005

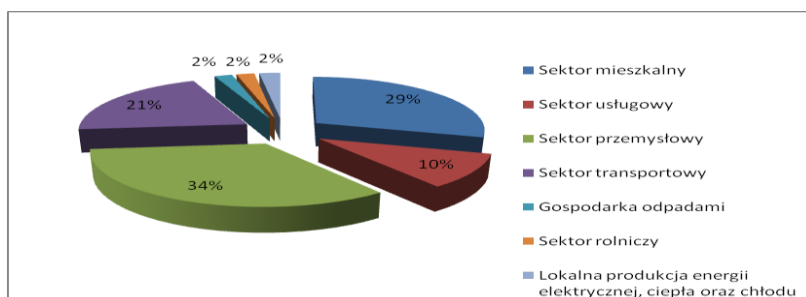
Rys. 2 Całkowita ilość emisji zw. z aktywnością samorządu w podziale na sektory działalności, rok 2009

Rys.3 Całkowita ilość emisji związanej z aktywnością społeczeństwa w podziale na sektory, rok 2005

Rys. 4 Całkowita ilość emisji związanej z aktywnością społeczeństwa w podziale na sektory, rok 2009

Konferencja ICLEI: Odnawialne źródła energii lokalnie, 14-15.10.2010

Freiburg im Breisgau, Niemcy, 2010 Zmiana paliwa czy zmiana myślenia? Rola odnawialnych źródeł energii w tworzeniu polityki zrównoważonego transportu w mieście. Około 300 samorządowców w Europie i na świecie, decydentów różnych szczebli, dostawców usług energetycznych, przedstawicieli biznesu, a także ekspertów w dziedzinie zrównoważonej energii i transportu w mieście będzie toczyć dyskusje i przedstawi pomysły na rozwiązanie problemów lokalnej polityki. Planowanie transportu miejskiego wykracza poza dylemat co do rodzaju paliw i silników. Zmniejszenie zapotrzebowania na mobilność w mieście, preferowanie niezmotoryzowanych form transportu oraz wzmocnienie transportu publicznego to dziś kluczowe elementy wielu planów zrównoważonego transportu miejskiego. Oczekiwania i nadzieje na „czyste paliwa” mogą wpłynąć na rozwój takich planów, ale także na spowolnienie ich realizacji.

Na konferencji, w trakcie sesji panelowych i warsztatów, będą rozważane następujące zagadnienia:

- * Biopaliwa czy e-mobilność, albo razem? Jakie są perspektywy?
- * E-mobility na obszarach miejskich a zmiany w infrastrukturze – co jest potrzebne do realizacji?
- * E-mobility oraz biopaliwa - popyt i podaż na energię odnawialną w sektorze transportu.

* Zmiana paliwa czy zmiana wzorów zachowania – co jest potrzebne dla prawdziwie zrównoważonego transportu w mieście?

* Rola odnawialnych źródeł energii w sektorze transportu publicznego - rower, wspólne użytkowanie samochodu (car sharing)?

<http://www.local-renewables-conference.org>

W następnym numerze Newslettera:

Informacje nt. Planu Ochrony Klimatu i Adaptacji do Skutków Zmian Klimatu.

Projekt LAKS nr referencyjny LIFE07 ENV/IT/000451 jest współfinansowany w ramach Instrumentu Finansowego na rzecz Środowiska (LIFE +), Komponentu II „Polityka i zarządzanie w zakresie środowiska”.